

Förstudie
Möjligheter och hinder för ökad
samverkan mellan Skånes folkhögskolor
och yrkesvux

-

Stärkt kompetensförsörjning genom
samverkan

2021-08-18

Sammanfattning

Region Skåne har beviljat föreningen Skånes folkhögskolor i samverkan medel för att bedriva en förstudie om förutsättningarna för en ökad samverkan mellan folkhögskolor och yrkesvux i syfte att stärka kompetensförsörjningen och bredda vägarna för individerna att nå självförsörjning.

Förstudien har genomförts som semistrukturerade intervjuer med företrädare, främst förvaltningschefer och rektorer, på Arbetsmarknadsenheter, yrkesvux och folkhögskolor.

Det finns idag ett flertal yrkesutbildningar på folkhögskolorna i Skåne, i studien presenteras säkerhets-, undersköterske-, barnskötar-, fastighetsskötar- och kockutbildning för att visa på befintliga utbildningar på folkhögskolor, men även om och vilka hinder som funnits vid deras tillkomst. Kunskapsbrist och olika nomenklatur har dominerat som stötestenar.

Förstudien visar att folkhögskolorna ser möjligheter i ökad samverkan med yrkesvux framför allt gällande att delta i regionens kompetensförsörjning, möta statens syften för folkhögskolorna samt att ses som en legitim utbildningsaktör. De ser även ökade möjligheter för sina deltagare att komma in på yrkesutbildningar. Folkhögskolorna ser hinder om de förlorar sin frihet i försök att likna andra utbildningsformer och trycker hårt på att vara motsvarande andra utbildningar, inte identiska.

Yrkesvux och arbetsmarknadsenheter är positiva till ökad samverkan om den är kompletterande och inte konkurrerande. De ser möjligheter genom samverkan med folkhögskolorna att ge elever de har svårt att möta en bättre chans. De kan i olika grad se mellanrum, framför allt mellan SFI och yrkesutbildningar där folkhögskolorna kan ha preparandutbildningar. De ser även möjligheter till ökad rekrytering till av arbetsmarknaden efterfrågade utbildningar för att fylla få elevplatser där det finns få deltagare. Som främsta hinder ser de kommunala aktörerna konkurrerande verksamhet, finansieringsfrågor och gränsdragningsfrågor gällande huvudmannaskap, styrdokument, organisation och intyg.

Alla intervjuade parter anser att kunskapsläget om varandras verksamheter i dagsläget är lågt och att SYV är en nyckel att i ett första skede skapa mer kunskap om varandra.

Förstudiens slutsatser är att det finns en god vilja och intresse för att samverka i högre grad men samverkan problematiseras ju mer operativ den blir. Förstudien ser tre vägar framåt.

- För det första ökad organiserad samverkan mellan SYV från de olika utbildningsformerna.
- För det andra operativ samverkan gällande preparandkurser och/eller gemensamma utbildningar.

- För det tredje strategisk planering där folkhögskolor finns med som en part i regionens kompetensförsörjning och i de sammanhang där möten sker mellan befattningshavare i yrkesvux, regionalt eller delregionalt.

Förstudieskribenten föreslår en tydlig start för ökad samverkan mellan folkhögskolor och yrkesvux. En tydlig startpunkt bör vara en gemensam konferens.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1 Inledning	5
1.1 Sammanfattning av projektansökan.....	5
1.2 Begrepp.....	5
1.3 Metod och urval.....	6
2 Introduktion folkhögskola	7
3 Kontakter med folkhögskolor	8
3.1 Yrkesprojekt på folkhögskola idag.....	8
3.1.1 Säkerhetsutbildning.....	8
3.1.2 Undersköterskeutbildning.....	9
3.1.3 Barnskötarutbildning.....	10
3.1.4 Fastighetsskötarutbildning.....	11
3.1.5 Kockutbildning med inriktning storkök.....	11
3.2 Folkhögskolornas syn på ökat samarbete med yrkesvux.....	12
3.3 Möjligheter sett ur folkhögskolans perspektiv.....	14
3.4 Hinder sett ur folkhögskolans perspektiv.....	14
4 Kontakter med yrkesvux och arbetsmarknadsenheter	15
4.1 Möjligheter sett ur yrkesvux perspektiv.....	16
4.2 Hinder sett ur yrkesvux perspektiv.....	17
4.3 SYV.....	19
5 Vägar till ökat samarbete	19
5.1 SYV.....	19
5.2 Operativ samverkan.....	20
5.2.1 Preparandkurser/förberedande utbildning.....	20
5.2.2 Gemensamma utbildningar.....	20
5.3 Strategisk planering.....	21
5.3.1 Gemensam utbildningsplanering.....	21
5.3.2 Forum för beslutsfattare.....	21
Bilaga 1: Skånes 18 folkhögskolor	22
Referenser	23
Intervjuer.....	23
Möten med rektorsnätverk.....	24
Konferenser.....	24

1 Inledning

Allt fler studerande efterfrågar en snabbare väg ut till arbetsmarknaden. Flera delar av arbetsmarknaden har stora rekryteringsbehov nu och framöver. Både folkhögskolor och yrkesvux har fått ökade anslag för att möta kompetensförsörjningsbehoven. Vilka möjligheter och hinder finns för en ökad samverkan mellan folkhögskolor och yrkesvux för att stärka kompetensförsörjningen?

1.1 Sammanfattning av projektansökan

Skånes folkhögskolor har av Region Skåne fått medel för att under våren 2021 genomföra en förstudie om förutsättningarna för en ökad samverkan mellan Skånes folkhögskolor och yrkesvux i Skåne.

Syftet är att bredda rekryteringen till yrkesutbildningarna i Skåne och särskilt nå grupper som är långt från arbetsmarknaden. Genom en ökad samverkan mellan utbildningsformerna kan fler vuxna få möjlighet att genomgå en yrkesutbildning som motsvarar arbetsmarknadens behov. Folkhögskolan når i stor utsträckning grupper som haft svårt i andra utbildningsformer. En stor andel av deltagarna vid Skånes folkhögskolor är också födda utomlands eller nyanlända. Även om yrkesutbildningarna ökat markant vid Skånes folkhögskolor senaste åren motsvarar utbudet vid folkhögskolan inte alltid det behov av yrkesutbildning som deltagarna efterfrågar.

Förstudien ska undersöka möjligheter och hinder för att deltagarna på folkhögskolans utbildningar ska kunna erbjudas en sammanhållen utbildningskedja där övergången från folkhögskolestudier till yrkesvux stimuleras och underlättas.

På sikt kan en ökad samverkan även bidra till ett ökat antal yrkesutbildningar i Skåne genom att ta tillvara den samlade utbildningskapaciteten och effektivt nyttja de statliga bidragen vid folkhögskolorna och den yrkesinriktade kommunala vuxenutbildningen.

Föreningen Skånes folkhögskolor kommer som en del i förstudien att kontakta företrädare för kommunala vuxenutbildningen och folkhögskolorna i ett urval av kommuner.

1.2 Begrepp

På folkhögskola kallas den studerande för deltagare, på yrkesvux elev. Begreppet *deltagare* vill visa på de demokratiska arbetsformerna där mötet mellan vuxna individer är centralt. Deltagaren har stora möjligheter att påverka folkhögskolans

undervisning i struktur och innehåll med utgångspunkt det gemensamma lärandet i grupp.¹

Motsvarandebegreppet används i folkhögskolans styrdokument för att beskriva hur en kurs på folkhögskola ska förhålla sig till samma kurs på komvux. Ämnesinnehåll och kunskapskrav ska vara motsvarande.

SMF, Studiemotiverande folkhögskolekurs, är en 65 dagar lång kurs dit Arbetsförmedlingen anvisar deltagare som får prova på folkhögskolestudier för att få motivation till nya studier eller att återuppta nedlagda studier. Fokus ligger på motivationshöjande aktiviteter, studieteknik, ämnena svenska, engelska, samhällskunskap och matematik.

KoSS, Kompetenssamverkan Skåne, är en samverkansstruktur som bildades 2012 för att möta regeringens direktiv om att varje region/län ska skapa regionala kompetensplattformar. I samverkansgruppen ingår representanter från Arbetsförmedlingen, Skånes kommuner, Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne samt Lärosäten Syd.²

IKE, interkommunal ersättning, utgår om en elev från del egna kommunen går i verksamhet i en annan kommun.

Statens syften för stöd till folkhögskolor och studieförbund är att:

1. stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin
2. bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
3. bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället
4. bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.³

1.3 Metod och urval

Förstudiens intervjuer har skett mellan 8 februari och 31 maj 2021. Intervjuerna har varit semistrukturerade med i huvudsak tre öppna frågor:

- vilka möjligheter ser du/ni med ett ökat samarbete mellan yrkesvux och folkhögskola?
- vilka hinder ser du/ni med ett ökat samarbete mellan yrkesvux och folkhögskola?
- vilka nyckelpersoner behöver kontaktas?

Urval på kommunnivå har skett med utgångspunkt i de representanter som sitter i KoSS idag och därför har kontakterna skett i de fyra hörnen nordvästra, sydvästra, nordöstra och sydöstra Skåne. Initialt har kontakt tagits med förvaltningschef eller motsvarande med ansvar för sammanhållningen i respektive

¹ Årsberättelse Skånes folkhögskolor 2020, Skånes folkhögskolor i samverkan s 8-9

² KoSS-Presentation s 3.

³ Folkbildningsrådet

hörn och därefter intervju med yrkesvuxrektorer och i vissa fall SYV-ansvariga. Ett flertal kontakter har även tagits med de nyckelpersoner som angetts i intervjuerna.

Folkhögskoleurvalet har skett utifrån att de har etablerade yrkeskurser och/eller samarbeten med kommunala aktörer samt en bredare kartläggning i nordvästra Skåne.

Förstudien har genomförts av Skånes folkhögskolor i samverkan genom projektledaren Karl-Magnus Eklund, utvecklingsledare vid Skurups folkhögskola. Totalt har 23 intervjuer gjorts med totalt 35 personer.

2 Introduktion folkhögskola

De svenska folkhögskolorna såg dagens ljus på Önnestads respektive Hvilans folkhögskolor 1868. De har med årens lopp tillkommit 152 folkhögskolor. De 154 folkhögskolorna har 178 filialer. År 2020 gick det 60.000 unika deltagare på folkhögskola, därtill ca 30.000 deltagare på arbetsmarknadsutbildningar via Arbetsförmedlingen. Medtaget SFI-studerande fanns totalt sett cirka 100.000 unika deltagare på folkhögskola 2020. Folkhögskolan står fri från styrning, står inte under statlig tillsyn och arbetar inte efter nationellt fastställd kursplaner. Varje folkhögskola har en styrelse som tar beslut om skolans inriktning, kursutbud och kursplaner. Folkhögskolan har rätt att utfärda behörighet på grund- och gymnasialnivå där undervisning och ska motsvara grundskolans respektive gymnasiets kunskapskrav. För urval till högskola ges ett samlat studieomdöme med sju skalsteg där deltagarens förutsättningar för högskole- alternativt yrkeshögskolestudier bedöms. Deltagare med studieomdöme har egen kvotgrupp vid ansökan till högskola.⁴

Skåne har 18 folkhögskolor med 15 filialer,⁵ varav 17 folkhögskolor är anslutna till föreningen Skånes folkhögskolor i samverkan. Föreningens uppgift är att företräda folkhögskolorna och kunna svara för dem med en röst i de sammanhang där det behövs och/eller underlättar för samverkan.⁶

2020 genomfördes en kartläggning av yrkesutbildningar på Skånes folkhögskolor. Det fanns då 55 utbildningar som klassades som yrkesutbildningar, varav 25 bedömdes motsvara yrkeshögskola, 25 motsvara gymnasiets yrkesutbildningar och fem motsvara kortare yrkesutbildningar på gymnasial nivå. 2019 och 2020 erhöll folkhögskolorna riktade utvecklingsmedel från Region Skåne för att möta arbetsmarknadens behov av nya yrkesutbildningar. Dessa medel har resulterat i ett flertal nya yrkesutbildningar på folkhögskola varav flera nämns i redovisningen i senare kapitel. För att motverka arbetslöshet och kompetensbrist till följd av pandemin har staten tilldelat extra utbildningsplatser till

⁴ Årsberättelse Skånes folkhögskolor 2020, Skånes folkhögskolor i samverkan s 8-9

⁵ För en geografisk översikt se bilaga 1: Skånes 18 folkhögskolor

⁶ Årsberättelse Skånes folkhögskolor 2020, Skånes folkhögskolor i samverkan s 10

folkhögskolorna där hälften av de nya platserna riktats mot vård- och omsorgssektorn. Totalt omfattas 27 utbildningar på Skånes folkhögskolor av denna satsning.⁷

Folkhögskolorna finansieras huvudsakligen av staten och fördelningen sker genom Folkbildningsrådet. Avsikten är att regionerna ska stå för 25% av finansieringen. Finansieringsformen har i princip varit oförändrad sedan 1940-talet. SKR fastställer rekommendationer om regionernas mobilitetsersättning, ersättning för deltagare från den egna regionens som går på folkhögskola i en annan region. Under senare år har dock flertalet regioner inte följt SKRs rekommendation. Utöver den statliga och regionala grundfinansieringen till folkhögskolorna kommer riktade bidrag framför allt gällande arbetsmarknadsinsatser.⁸

3 Kontakter med folkhögskolor

Intervjuer med folkhögskolor innanför förstudien har främst skett på grundval av ett etablerat samarbete med kommun eller andra aktörer samt i nordvästra Skåne generellt för att undersöka inställningen hos folkhögskolor till önskad samverkan mellan folkhögskolor och yrkesvux.

3.1 Yrkesprojekt på folkhögskola idag

Det finns idag flera olika yrkesutbildningar på folkhögskola fristående, i samarbete med bransch och eller/kommun samt andra utbildningsaktörer. Här följer några exempel på yrkesutbildningar vid några folkhögskolor i Skåne och de möjligheter och hinder som folkhögskolorna mött när de utvecklat utbildningarna.

3.1.1 Säkerhetsutbildning

Säkerhetsutbildningen är ett samarbete med BYA⁹, branschorganisation för bevakningsbranschen och Österlens folkhögskola. BYA Väktarskolan håller i de formella delarna kopplade till väktarutbildningen. Praktik genomförs i samarbete med företag i bevakningsbranschen. Bemötande, värdegrund, yrkesstolthet med flera områden läses innanför folkhögskolans ram. Det är ett väl fungerande samarbete. Branschen tillhandahåller mycket gärna praktikplatser och ser praktikperioden som en rekryteringsmöjlighet.

⁷ Årsberättelse Skånes folkhögskolor 2020, Skånes folkhögskolor i samverkan s 12

⁸ Årsberättelse Skånes folkhögskolor 2020, Skånes folkhögskolor i samverkan s 14

⁹ Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd

3.1.2 Undersköterskeutbildning

Undersköterskeutbildningar finns i två tappningar bland de undersökta folkhögskolorna, dels som en skolverketreglerad utbildning med betygsrätt, dels som en traditionell folkhögskoleutbildning som motsvarar den skolverketreglerade utbildningen.

Furuboda folkhögskola bedriver omsorgsutbildning med betygsrätt inom ramen för Vård- och Omsorgscollege. Det var ursprungligen en bristyrkesutbildning där Arbetsförmedlingen inte gick med på att kursen skulle ges som en folkhögskolekurs utan ville att kursen skulle ges med betygsrätt.

Österlens folkhögskola blev i februari 2021 som första folkhögskola i Sverige certifierad av Vård- och omsorgscollege att hålla traditionell folkhögskoleutbildning med motsvarande kravbild som skolor med betygsrätt. Det tog ungefär ett år för Österlens folkhögskola att nå fram till att få detta godkännande, men processen bör gå fortare för efterkommande folkhögskolor. Processen har till viss del finansierats med utvecklingsstöd från Region Skåne. Inför certifieringsprocessen fördes en diskussion om att söka betygsrätt eller att försöka certifiera egen utbildning. Diskussionen kretsade kring folkhögskolans frihet kontra Skolverkets krav kopplade till betygsrätt.¹⁰

Österlens folkhögskola har valt att vid antagning av deltagare kräva svenska grund, samhällskunskap grund samt matematik grund då de anser att detta behövs för att kunna tillgodogöra sig utbildningen. Ett argument för att inte lägga en lägre kravbild är en kritik om att utgångselever inte har tillräckliga språkkunskaper. Vård- och Omsorgscollege har infört ett system med språkombud för att stödja deltagarnas språkutveckling. Systemet innebär att viss personal på arbetsplatserna går kurser för att kunna stötta upp praktikanter som har språksvårigheter. Behörigheter inom vårdämnen läggs som särskilda kurser. Deltagarna ska få motsvarande kunskaper som på utbildningar med betygsrätt. Undervisningen kan läggas upp fritt men Österlen måste följa vilka kurser som ska ges och hur mycket APL som ska ges. Den viktiga kvalitetsstämpeln är kursbehörigheterna. Österlen ser en stor fördel i det samarbete det innebär att vara med i Vård- och Omsorgscollege och träffa arbetsgivare och se vilka behov de har.

Hinder på vägen har varit att Vård- och omsorgscollege upplevdes som rörigt i sin struktur och gjorde det svårt att veta vem de skulle kontakta. När väl rätt kontakt etablerats var Vård- och Omsorgscollege nyfikna på vilken resurs folkhögskolan skulle kunna vara. Ytterligare en stötesten var intyg men det gick att lösa på nationell nivå. Vård- och omsorgscollege har även känts mer tungrott än folkhögskolevärlden där beslutsvägarna är korta och varje folkhögskolas frihet är stor.

¹⁰ En definition av folkhögskolans frihet och självständighet finns att läsa i proposition 2013/14:172 *Allas kunskap - allas bildning* kapitel 3.2.2

3.1.3 Barnskötarutbildning

2019 förde Glimåkra samtal med kommunen. Kommunens SYV kände då inte till folkhögskolans kurser. Folkhögskolan hade bjudit in SYV tidigare men nu blev de ålagda att gå till folkhögskolan. Det uppstod i samband med detta diskussion om olika samarbeten. Glimåkra folkhögskola har fortsatt bjudit in chefer och mellanchefer från kommunen. Vid ett sådant kommunbesök med rektor från komvux sades att kommunen hade behov av barnskötarutbildning. Eleverna hade för dåliga kunskaper när de kom till arbetsplatserna och kommunen hade svårt att möta gruppen i egen regi. Glimåkra folkhögskola såg barnskötarutbildningen som en god chans att få en yrkesutbildning som kunde erbjuda fortsatta studier efter Allmän kurs. De sökte utvecklingsmedel från Region Skåne för att utveckla kursplaner och strukturera upp utbildningen. Viss tveksamhet uppstod hos kommunen men det visade sig bero på missförstånd gällande finansieringen där kommunen trodde sig behöva göra uppköp av utbildningen, medan Glimåkra folkhögskola planerade för stadsbidragsfinansierad verksamhet inom ramen för folkhögskolans anslag. Därefter drogs sig kommunen tillbaka något igen då de upplevde behovet av barnskötare som lägre, men även i kommunikationsproblem gällande hur kursmomenten beskrevs och värdesattes, kurslängd och antagningskriterier. Diskussionen fokuserade kring hur begreppet kvalitet mäts och diskrepans mellan kommunens och folkhögskolans språk och sätt att beskriva kurslängd. Det handlar även om att arbetsgivare ska kunna tolka intyg och göra jämförelser med andra utbildningsaktörer.

Överlag har kommunen och folkhögskola varit nyfikna och positiva till varandra och samarbete men det har uppstått problem när samarbeten ska konkretiseras. Det handlar om brist på generell kunskap om varandras system, förutsättningar och egenarter men även om hur saker benämns och mäts. Det skulle behöva skrivas kontrakt för att tydligare reglera samarbetena. Glimåkra folkhögskolas fokus är deltagare som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden. De deltagarna kan inte komma upp till anställningsbar nivå genom de utbildningar som folkhögskolan erbjuder utan hade behövt ett mellansteg. Ett hinder är finansieringen, eller uppfattningen om finansiering, där kommunerna är vana vida att köpa utbildningar av varandra, men inte av att ha en aktör med annan finansiering. Samarbetet har uppstått ur ett tätare SYV-nätverk vilket även sätter fingret på SYVs centrala betydelse att etablera nätverk.

Även Eslövs folkhögskola har en barnskötarutbildning. Den var inledningsvis en bristyrkesutbildning och ett samarbete med Arbetsförmedlingen. Eslövs folkhögskola startade barnskötarutbildning då det låg nära de utbildningar som redan fanns. Deltagarna blev anvisade vilket var en förändring mot att normalt anta genom antagningsintervju. När folkhögskolorna tilldelades nya yrkesplatser våren 2020 valde Eslövs folkhögskola att söka platser till barnskötarutbildningen. De har idag ett högt söktryck, 100 sökande till 20 platser och gör åter urval efter intervju.

När Eslövs folkhögskola skapade utbildningen utgick de från kursplaner som fanns på gymnasieskolan och andra aktörer och sedan skapade de en kurs motsvarande barnskötarutbildning. Det finns vissa problem med kommunerna vid APL-placering då de inte godkänner Eslövs barnskötarutbildning som likvärdig. Kommunen tar inte hänsyn till om innehållet är motsvarande utan bedömer endast att det inte finns poängsatta kurser. Det är, enligt Eslövs folkhögskola, en utmaning att tala samma språk och att få utbildningar erkända som likvärdiga eller komplement till yrkesvux. De ser problem att visa på folkhögskolans legitimitet. Detta kan även gälla andra kurser än barnskötarutbildningen. SeQF kan vara ett sätt att säkerställa legitimiteten.

I Skurup fanns en samarbetsidé om att bryta ut en kurs ur yrkespaketet för barnskötarutbildningen och lägga den som inriktningsämne på Allmän kurs grundnivå för att förbereda deltagare som ville komma in på barnskötarutbildningen. Deltagarna hade då mer tid och kunde även stärka yrkesspråket.

3.1.4 Fastighetsskötarutbildning

Eslövs folkhögskola hade under en tid funderat på att göra en yrkesutbildning på grundnivå. Vid ett möte i en helt annan verksamhet råkade personal från Eslövs folkhögskola i samspråk med VD för EBO (Eslövs bostads AB). VD tog upp bristen på fastighetsskötare. Efter det oplanerade mötet togs en planerad kontakt med EBO och andra fastighetsbolag där förutsättningarna kontrollerades noggrannare. Eslövs folkhögskola sökte och fick utvecklingsmedel från Region Skåne för att utveckla denna utbildning. Skolan tog fram en plan för vad utbildningen skulle kunna innehålla och förankrade det med EBO. Skolan behövde rekrytera personal gällande nya ämnesområden, APL och marknadsföring. Skolan sökte även dispens från FBR (Folkbildningsrådet) för att få mer praktiktid än vad som anges i FBRs bestämmelser. Utbildningen är på grundnivå och tankern var ett ge fler vägar ut på arbetsmarknaden för framför allt utlandsfödda.

Det har varit några hinder eller svårigheter på vägen. Det har exempelvis tagit tid att starta upp en ny utbildning, särskilt inom ett område utanför det egna kompetensområdet. Mycket tid har gått till uppbyggnad, samordning och kursinnehåll. Rekryteringen av deltagare blev annorlunda än tänkt. Gymnasielagen försvårade att rekrytera bland nyanlända.

3.1.5 Kockutbildning med inriktning storkök

Skurups folkhögskola förde i slutet av 2017 förutsättningslösa samtal med Ung Sluss i Ystad om att identifiera lokala bristyrken. Ung Sluss är ett samarbete mellan Kommunala Aktivitetsansvaret, Socialtjänsten och Arbetsförmedlingen med uppdrag att hjälpa unga med stödbehov att komma i studier eller arbete.

Inledningsvis låg fokus på vård- och omsorgssektorn, men då vägen till uppstart bedömdes som minst ett år riktades fokus om till besöksnäringen. På Österlen anställde krögarna alla med restaurangerfarenhet och när de personerna var anställda fattades ändå erfaren personal. Flera krögare åkte då på rekryteringsresor runt Medelhavet. Samråd med ett antal krögare, bemanningsföretag och kommuner gjordes och tre månader senare togs beslut om att starta upp en SMF-kurs med inriktning mot besöksnäringen. Kursen i sig var inte en yrkeskurs, men studiebesök och undervisning på plats i besöksnäringen genomfördes. Flera krögare bjöds även in till kursen. Tanken var att skapa studiemotivation genom en tydligare målbild kopplad till studier och arbete inom besöksnäringen. Ett branschråd etablerades, till en början med tre krögare och Ung Sluss. Efter ett år var det 12 krögare i branschrådet. Kursen bedrevs i fyra omgångar med resultat att ca 90% av deltagarna gick till studier eller arbete.

2019-2020 erhöles utvecklingsbidrag från Region Skåne gällande att utveckla en Kockutbildning med inriktning storkök. Fokus har varit att utveckla en Kockutbildning med hållbarhet och hygien i fokus, men också att möta deltagare i utanförskap att hitta nya vägar in på arbetsmarknaden. Det fanns även en tanke om att starta ett socialt företagande kopplat till utbildningen.

De hinder som funnit på vägen har varit få mest kopplat till att utbildningen kräver anpassade lokaler. Det har även varit en generell syn på yrkets briststatus kopplat till pandemins påverkan på besöksnäringen. De verksamheter utbildningen riktar sig mot, företrädesvis inom offentliga kök, har inte påverkats lika negativt av pandemin som besöksnäringen. Detta bekräftades våren 2021 då den första omgången deltagare examinerades och samtliga har fått arbete.

Kursen har branschråd med kommunala kost- och måltidschefer, privata storkök, region och andra relaterade verksamheter. Branschrådet verkar för att utbildningen möter de framtida arbetsgivarnas behov och skapar en legitimitet för utbildningen.

3.2 Folkhögskolornas syn på ökat samarbete med yrkesvux

Generellt sett är folkhögskolorna öppna för samverkan och samarbete. I avsnittet nedan redovisas de tankar som folkhögskolorna presenterat i intervjuerna.

Flera folkhögskolor talar om kunskapsbrist. Både sin egen brist på kunskap om andra aktörer såsom yrkesvux men även om andra aktörers brist på kunskap om folkhögskolan. De skolor vars SYV ingår i regionala nätverk med andra vuxenutbildare upplever att det väsentligt ökar kunskapen om varandra och skapar bättre förutsättningar för att ge elever och deltagare bäst möjliga vägledning. Österlens folkhögskola menar att det är en styrka att de har SYV i större omfattning än de flesta andra folkhögskolor och att deras SYV dessutom är utbildad. Flera skolor vittnar om att andra aktörer har svårt att hantera intyg från folkhögskola, tex beroende på att genomgångna kurser inte beskrivs i poäng och att kurser ibland har

andra namn. De ser arbetet med legitimitet som viktigt och att sprida kunskap om att studieintyg från folkhögskolans allmänna kurs är godkänd och legitim att antas till högskola och yrkeshögskola.

Folkhögskolorna framhåller också att det är viktigt att komplettera yrkesvux. Detta är än viktigare i områden utanför storstadsregionerna där det är relativt glesbeboet och utbildningsnivån är lägre än i storstadsregionerna. Många av dem som går på högre utbildningar flyttar till storstadsregionerna vilket förstärker vikten av att erbjuda relevanta yrkesutbildningar. Det är även viktigt att ta hänsyn till respektive kommuns näringslivsstruktur. Olika yrkesgrupper har rekryteringsbehov i olika kommuner, exempelvis har IT en högre koncentration till storstad medan grön näring och djurhållning har rekryteringsbehov utanför storstaden. Flera folkhögskolor uttrycker en stark önskan om direkt samverkan med näringslivet för att dels möta deras behov men dels också för att hitta fler vägar till arbete för deltagarna på folkhögskolan. Det största hindret för utvecklingsarbete är att hitta rätt kontakter.

Flera folkhögskolor upplever samarbete med kommunen som bra och ser kommunen som en resurs och kommunerna tycker detsamma. Det sker flera goda samtal med kommunerna om samarbetsmöjligheter. Problemet är att konkretisera en god vilja.

En stor del av diskussionen mellan kommunen och folkhögskola och inom folkhögskolorna handlar om folkhögskolans frihet kontra kommunens brist på förståelse för folkhögskolans särart. Det handlar mycket om folkhögskolans frihet att kunna ge kursen folkhögskolemässig spets å ena sidan och motsvarande andra aktörer å andra sidan. En uttryckt känsla hos flera respondenter på folkhögskolorna är att mycket handlar om att komvux och yrkesvux inte förstår hur folkhögskolorna fungerar. Diskussionen handlar även om folkhögskolans frihet kontra att deltagarna inte blir anställningsbara då arbetsgivarna inte kan tolka folkhögskolans intyg. Några respondenter på folkhögskolorna uttrycker även att de kan se en fara över att anpassa sig till och inrätta sig efter andras system. Det är återigen rädslan att förlora folkhögskolans frihet som är central. Flera av de värdena som folkhögskolorna anser sig vara bra på är svåra att kvantitativt mäta gentemot andra utbildningsformer. Framför allt framhålls Yrkeshögskoleutbildningar som har ett regelverk som ligger långt ifrån folkhögskolans regelverk och tradition. I diskussionen såväl internt som med externa aktörer framhålls motsvarandebegreppet, dvs att folkhögskolans kurser ska vara motsvarande, inte identiska, med andra aktörers kurser och att de nya verksamheterna måste genomföras på ett folkhögskolemässigt sätt.

Flera folkhögskolor har fått sonderande förfrågningar från kommunerna gällande särvux och då utifrån ett perspektiv att folkhögskolan både genom sin miljö och pedagogik har lättare att möta dessa deltagare.

Gemensamt för de respondenter som erhållit utvecklingsbidrag från Region Skåne är att de menar att bidraget betytt mycket för utvecklingsarbetet och i vissa

fall har varit helt nödvändiga. Flera av de nya verksamhetsområdena faller utanför de traditionella aktivitetsområdena för de berörda skolorna. Gemensamt är även att processerna är snabba från inledande projektering till att verksamhet är igång. Det har sällan varit längre än sex månader. Folkhögskolorna har även i hög grad samarbetat med lokalt näringsliv.

Gemensamt för respondenter både inom folkhögskolan och yrkesvux är negativa omdömen gällande Arbetsförmedlingen som aktör där det finns stora svårigheter att få anvisningar, men även att utbildningsplaner avbryts av Arbetsförmedlingens handlingsplaner och utbildningar därmed bryts helt eller delvis i förtid.

Vid enklare kartläggning i nordvästra hörnet visade det sig att folkhögskolorna i allmänhet inte upplevt sig kontaktade av eller inkluderade i de nätverk som finns inom eller mellan kommunerna. Undantag fanns i mycket små kommuner med begränsad kommunal vuxenutbildning där folkhögskolorna oftare finns med i kommunens helhetsbild över utbildningar.

3.3 Möjligheter sett ur folkhögskolans perspektiv

Folkhögskolorna generellt är positiva till ökat samarbete mellan folkhögskola och yrkesvux, och med andra aktörer. De vill gärna genomföra samarbeten med utgångspunkt i folkhögskolans styrkor och göra sina utbildningar motsvarande andra aktörers utbildningar. Folkhögskolornas syften är att stödja verksamhet som utvecklar demokratin och i samtalen ser företrädarna arbete och studier som vägar för deltagarna att ta plats i samhället och de demokratiska ytorna. Ett annat syfte arbetar mot att utjämna utbildningsklyftorna och höja utbildnings- och bildningsnivån. Respondenterna på folkhögskolorna anser att genom ökade samarbeten med andra aktörer nås dessa syften i ännu högre grad. Folkhögskolorna ser även problem med kompetensförsörjningen såväl lokalt, regionalt som nationellt och önskar att ingå i samarbeten för att bidra till att möta nuvarande och framtida kompetensförsörjningsproblem. Flera företrädare för folkhögskolorna talar även om att folkhögskolorna behöver ses som en legitim aktör inom kompetensförsörjning och utbildning. Ett sätt är då att leverera kvalitativa och adekvata utbildningar samt kompetenta och kunniga deltagare.

Alla folkhögskolor som fått utvecklingsbidrag från Region Skåne betonar hur viktigt bidraget har varit för att kunna göra utvecklingsarbete.

3.4 Hinder sett ur folkhögskolans perspektiv

Respondenterna på folkhögskolorna ser utmaningar att behålla folkhögskolans värden i ett mer organiserat samarbete med kommunerna. Folkhögskolorna vill behålla sin särart och sin folkbildningsmässighet och har oro för att anpassning och/eller assimilering med andra utbildningsformer urholkar folkhögskolans

kärnvärden och i slutänden dess existensberättigande. Problematiken ligger även i en brist på kunskap och/eller förståelse för de olika utbildningsformerna kopplat till att folkhögskolan måste ta till sig omvärldens definitioner av mål, mätbarhet och syn på vad som ska mätas. På de undersökta folkhögskolor som har haft större projekt med externa aktörer utanför folkbildningen har det förekommit diskussioner om skolan riskerar sin frihet och sin särart. På flera skolor har diskussionerna revitaliserat värden som motsvarandebegrepp och folkbildningens kärnvärden. Det finns även diskussion om vilka deltagare som fokus ska ligga på, de som är nära eller de som är långt ifrån arbetsmarknaden. Det finns även en otydlighet kring finansiering och regelverk.

Flera folkhögskolor upplever att det är svårt att hitta rätt i de kommunala strukturerna och nå fram till rätt personer att diskutera samarbeten med. De upplever också att kunskaperna om folkhögskolornas specifika kompetenser tex inom språkinläring kopplad till inlärningsproblematik inom flera områden saknas.

Några få folkhögskolor har svårt att se att de kan genomföra kurser/utbildningar utanför en egna kärnkompetensen och om det kan låta sig göras enbart genom mindre profilkurser innanför allmän kurs.

4 Kontakter med yrkesvux och arbetsmarknadsenheter

Kapitlet utgör en samlad redovisning där det dock finns regionala och lokala skillnader. Intervjuer har skett i de fyra hörnen nordvästra, sydvästra, nordöstra och sydöstra Skåne. Intervjuerna har skett på förvaltningsnivå, förvaltningschef eller motsvarande, samt på verksamhetsnivå med yrkesvuxrektorerna samt i vissa fall med SYV-ansvariga. Därtill har intervjuer förts med chefer inom arbetsmarknadsförvaltningar, i synnerhet i Malmö. Ofta är arbetsmarknadsförvaltningarna och vuxenutbildningarna i nära samarbeten, och i flera fall även samorganiserade.

Vissa kommuner har problem att få tillräcklig många sökande till sina yrkesutbildningar, och i många fall uppfyller de sökande inte kraven. Det förekommer även att utbildningarna inte har tillräcklig arbetsmarknadskoppling och arbetsgivarna kan tycka att utbildningarna inte alltid fyller rätt behov. IKE¹¹ är en stor utmaning för kommunerna, särskilt för de mindre kommunerna, men även för elever som önskar en utbildning de inte kan gå. Det är idag inget fritt sök inom yrkesvux i Skåne, men det finns regionala projekt som i princip innebär fritt sök och undanröjt hinder gällande IKE. Region Skåne arbetar med att synliggöra utbudet via den gemensamma siten skanevux.se.

De kommunala arbetsmarknadsenheterna är ofta kombinerade med kommunala vuxenutbildningar och arbetar en del med uppköpta

¹¹ Interkommunala ersättningar

arbetsmarknadsutbildningar. De försöker hitta branscher eller arbetsgivare med uttalat rekryteringsbehov.

En stor fråga kopplat till KLIVA-utredningens¹² förslag är ett kommunalt språkansvar med kommunalt aktivitetsansvar för vuxna. En fyra års gräns för SFI-studier anges, men den kan av individuella skäl förlängas ett år i taget eller mer. Kommunerna menar att det gäller för majoriteten av individerna. I princip menar kommunerna att man måste se andra lösningar än SFI. Problematik idag är relationen med Arbetsförmedlingen. En tendens är att Arbetsförmedlingen låter sin planering gå före SFI-planeringen och det leder till avhopp från SFI och det är ett exempel på krockar mellan utbildningspolitik och andra politikområden. Det samarbete som är ålagt fungerar främst på grund av personliga relationer.

4.1 Möjligheter sett ur yrkesvux perspektiv

Generellt ser arbetsmarknadsenheterna mer möjligheter än hinder vad gäller folkbildningens möjligheter, de letar efter alla samverkansformer som finns. Bara i Malmö är försörjningsstödet runt en miljard kronor. De har som regel redan god erfarenhet av folkbildning. En del av dem som står långt utanför arbetsmarknaden skulle gynnas. Folkhögskolorna har större erfarenhet hos målgruppen. I Malmö ser arbetsmarknadsenheten behov för alla sina grupper, det är så stora variationer, funktionsvarierade, språkproblem, psykiska problem, unga eller äldre, och ofta i kombination med psykisk och fysisk ohälsa som hänger ihop med utanförskapet. Det är många grupper de inte når, kvinnor, äldre (i detta sammanhang +30). Det är lättare för männen att få bidrag/jobb med undantag för de traditionella kvinnoyrkena. De ser konkreta möjligheter till samarbeten innanför befintlig SMF-struktur och Allmän kurs där de kan se konkreta utbildningskedjor med SMF som ingång, fortsatt med kompletterande svenska och avslutning med Arbetsmarknadsutbildningar (AUB) tex via Lernia och/eller yrkesvux. Utbildningskedjor är oerhört intressanta för arbetsmarknadsenheterna och yrkeskompetens trumfar språkkompetens. Arbetsmarknadsenheten i Malmö stad är mycket positiv till samarbete med folkhögskolorna. De har även en önskan att bredda yrkesområden utöver de kurser som erbjuds idag. Inom pedagogik är exempelvis fokus idag på lärarassistent och barnskötare, men fler områden skulle behövas.

En skolchef inledde intervjun med att säga ”Jag ser bara möjligheter. Vi måste få hjälp av folkhögskolorna, för detta klarar vi inte av på egen hand [...] Det är så stora utmaningar att få folk i egenförsörjning. Människor mår bra av att komma i arbete och försörja sig själva”. De små kommunerna, särskilt dem som inte är med i genomgående samarbeten med andra kommuner har svårt att tillhandahålla många

¹² SOU 2020:66 *Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk*

utbildningar då de inte får tillräckligt antal elever på utbildningarna för att de ska bära sig. I regel har de endast ett eller några segment med bra elevunderlag.

Ur ett elevperspektiv ser flera rektorer och skolchefer att det är bra om samarbetet mellan folkhögskola och yrkesvux/komvux utökas då olika utbildningsformer passar olika elever på olika sätt.

Många av deltagarna som är inskrivna på arbetsmarknadsenheterna har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), där ses folkhögskolorna som en bra utbildningsväg. SMF utgör även här en bra start då de ger en kontinuerlig dialog med deltagarna på ett sätt som arbetsmarknadshandläggarna aldrig kan ha. Många deltagare har inlärningsproblematik, men inte en intellektuell funktionsnedsättning, men inte heller innanför normalvariationen, utan någonstans emellan. De ser även att det finns ett mellanrum mellan SFI och yrkesutbildningar, särskilt gällande dem med låg språklig progression. Detta gäller särskilt kurser som riktar sig till kvinnor.

Direkta ingångar för vidare samarbeten är preparandutbildningar, riktat mot en särskild yrkesutbildning och/eller mot yrke i allmänhet, orienteringskurs för att stärka eller avfärda ett val av yrkesutbildning, värdegrundsdialoger, nyttjande av folkhögskolans konferensanläggningar för utbildningar inom besöksnäringen, persontransportkurser (körkort, kunskap om allmänna kommunikationer, cykelkurs osv).

4.2 Hinder sett ur yrkesvux perspektiv

På en arbetsmarknadsenhet anser de att arbetsmarknadsutbildningar varit enkelt att hantera då de redan är upphandlade av Arbetsförmedlingen. Att istället använda folkhögskolekurser kan innebära problem i förhållande till upphandlingsreglerna. Andra hinder kan vara samverkansstrukturer och att avsätta resurser och tid till konstruktionen som i regel brukar ta tid. Det är sällan strukturella hinder från kommunernas sida, men desto fler hinder från Arbetsförmedlingens sida kopplat till individernas planeringar och ersättningar. Kommunerna har oftast lättare att hitta samarbeten när det handlar om individer med försörjningsstöd som inte är beroende av Arbetsförmedlingen.

Även de yrkesvuxrektorer som nästan bara ser fördelar med ökad samverkan mellan yrkesvux och folkhögskolorna ser ett hinder, konkurrerade verksamheter. Det finns flera utmaningar, hur kan kedjor mellan olika aktörer skapas, hur sker rekryteringen, vilka behov finns i framtiden? En utmaning hos aktörerna är att tillåta sig bli beroende av varandra. Ett stort hinder för eleverna är höga krav på kunskap i engelska.

Det efterfrågas möten mellan de olika utbildningsformerna och att Region Skåne kan bidra till att skapa dessa möten mellan olika utbildningsformer. Det krävs samverkansorgan för att få tillstånd möten och öka kunskapen om varandras verksamheter och betingelser.

Om folkhögskolekurserna ska kunna gå att kombinera med andra kommunala utbildningar måste folkhögskolornas scheman kunna anpassas så att en elev/deltagare ska kunna gå en del av undervisningen i kommunens regi och en del på folkhögskola. Dock nämns inte folkhögskola i Skolverkets anvisningar för kombinationsutbildningar. Många yrkesvux har flexibel antagning och även där skulle folkhögskolorna utmanas att möta detta så att elever/deltagare inte får ledtider.

Gränsdragningarna överlag mellan olika utbildningsformer är ett problem. De olika aktörerna och utbildningsformerna har olika mål och verktyg att arbeta med samt med olika regelverk och styrdokument. Utbildningsformerna har olika intyg gällande genomförd utbildning vilket måste beaktas dels regelmässigt och dels säkerställa att eleverna/deltagarnas blir gångbara i nästa led.

I Malmö sker det operativt en del samarbeten med vissa folkhögskolor där det finns etablerade kontakter. En folkhögskola bedriver utbildning i Arbetsmarknadsenhetens lokaler. Det finns planer på att ha ett folkhögskoleevent, men pandemin har lagt planerna på is. Det finns massiv information om komvux och yrkesvux, men brist på information om folkhögskolorna och det efterfrågas ett eget driv från folkhögskolorna att marknadsföra sig. Ett generellt problem är att varje aktör är sin egen huvudman så det blir många kontaktytor. Varje folkhögskola arbetar också efter sina premisser. Det är en väldig spridning och svårt att prata om folkhögskola i singularis. Det är en utmaning och folkhögskolorna måste även se hur de själva kan samarbeta bättre. Föreningen Skånes folkhögskolor är i detta ett bra initiativ, men i Malmö hade det behövts en samordning för de folkhögskolorna som är aktiva där.

Gemensamt för majoriteten av respondenterna inom kommunala arbetsmarknadsenheter är att alla utbildningsinsatser måste ligga geografiskt nära deltagarna då de deltagargrupper de ser som aktuella för folkhögskolan inte är benägna att göra längre dagliga resor.

Samrådsgruppen regionalt yrkesvux har regionala dialogmöten kring planering av regionalt yrkesvux, analyser av kompetensbehov samt planering av utbud. Utgångspunkten är förordningsskrivningar om att samverkande kommuner ska samråda med region och Arbetsförmedlingen kring regionalt yrkesvux. I Skåne samverkar kommunerna i de fyra hörnen - det vill säga man ansöker om statsbidrag för yrkesvux i fyra kommunkonstellationer (nordost, nordväst, sydost och sydväst). Några rektorer tycker att det är viktigt att även folkhögskolan är med i den tidiga dialogen om utbudet för att redan i planeringsstadiet identifiera kompletterande verksamhet.

Kommunerna har erfarenhet av uppköpta utbildningar och tycker att samarbeten med folkhögskolan är otydliga i fråga om finansiering. Det bottenar i en egenuppfattad brist på kunskap i att inte veta vad de kan göra med folkhögskola och vad som kräver upphandling. Det som inte kräver upphandling känns som ett mer attraktivt alternativ.

Hos en av respondenterna på yrkesvux finns en negativ erfarenhet av folkhögskola där intyg från folkhögskolan inte motsvarar den nivå de intygar, i detta fall har inte intygade kunskaper på grundläggande nivå i svenska varit tillräckliga. Respondenten uttrycker ett behov av en tydligare samsyn i vad som är grundläggande nivå i svenska. Det är viktigt för att skapa ett förtroende för aktörerna.

4.3 SYV

Flera kommunala respondenter framhåller SYV som ett stort utvecklingsområde. Malmö/Lund har tilldelats medel för att undersöka förutsättningarna att skapa en digital plattform för vägledningsfrågor, näringsliv, elev, breddad kunskap om arbetsmarknaden. Det finns i dag inte en arena för den sortens frågor. De har precis fått besked om en sådan förstudie via Region Skåne.

En skolchef har definierat SYV som nyckel till ökad samverkan inom kommunen, men även med andra aktörer. SYV identifierar behov av utbildningskedjor och/eller delar som saknas i kedjorna. SYV anges vara smörjmedlet för att prioritera resurserna rätt och kommunerna efterfrågar en bättre samordning där även folkhögskolorna måste ges utrymme och ta utrymmet. Uppfattningen gällande SYV-verksamheten på folkhögskolorna är otydlig, i vilken grad har folkhögskolorna SYV och finns det sammanställning över SYV på folkhögskolorna?

5 Vägar till ökat samarbete

Denna del av rapporten fokuserar på de slutsatser förstudieskribenten dragit genom arbetet med förstudien.

5.1 SYV

SYV benämns av majoriteten av yrkesvuxrespondenterna och ett flertal av folkhögskolerespondenterna som en nyckelgrupp. De får genom sitt dagliga arbete insikt om utbildningar hos andra aktörer och om behov av utbildningar. Genom att kompetensutvecklas gentemot respektive utbildningsform kommer de även att kunna ge än bättre vägledning till elever och deltagare. Därigenom kommer de även till att bidra till ömsesidig rekrytering och för att slussa vidare till yrkesutbildningar. På de ställen där det redan nu förekommer nätverk med SYV från både folkhögskola och yrkesvux är erfarenheterna goda. SYV-nätverken behöver dock formaliseras antingen som ett regionalt eller som fyra delregionala nätverk i vilka flera utbildningsformer bör vara representerade.

För folkhögskolans del bör omedelbart upprättas en aktuell kontaktlista över SYV-ansvariga vid samtliga 18 folkhögskolor i Skåne. Skånes folkhögskolor i

samverkan bör ta detta initiativ och sprida denna kontaktlista vidare till kommunerna.

5.2 Operativ samverkan

Operativ samverkan är i denna förstudie utbildningar som görs växelvis hos parterna, simultant hos parterna, hos en av parterna med stöd och eller moment från den andra parten. För att kunna arbeta operativt måste spelregler skapas om vad som gäller när det finns två huvudmän, definitioner av studietakt, heltid, halvtid, APL, flexibla kursstarter, intyg, finansiering, mm. Det förekommer en diskussion på folkhögskolorna om folkhögskolans frihet kontra anpassning till andra utbildningssystem. Det är viktigt att använda motsvarandebegreppet som redan används vid jämförelse med komvux och gymnasieskola.

De två utbildningsformerna, folkhögskola med yrkesutbildningar och yrkesvux, har båda viktiga roller att fylla. De är parallella statsbidragsutbildningar på motsvarande sätt som komvux och folkhögskola med teoretiska gymnasiala kurser. Folkhögskolorna finansieras statligt och bör behandlas som strategiska samverkansparter snarare än uppköpt entreprenad.

5.2.1 Preparandkurser/förberedande utbildning

Folkhögskolan kan operativt anordna preparandkurser, tex yrkesinriktning för att slussa vidare till yrkesutbildningar, även validera moment inför nästa steg. Preparandkurs kan även generellt förbereda för yrkesutbildningar genom att ta upp förberedande moment som är gemensamma för yrkesutbildningarna, tex värderingsfrågor och medarbetarskap. Moment kan även läggas innanför inriktningstiden på Allmän kurs i de fall att folkhögskolor har platser på Allmän kurs att förfoga till yrkesinriktning.

5.2.2 Gemensamma utbildningar

Gemensamma utbildningar kan vara av flera slag. De kan vara olika former av kombinationsutbildningar, där några moment genomförs hos ena parten och andra moment hos den andra parten. Gemensamma utbildningar kan också vara utbildningar som genomförs tillsammans där en elevgrupp kommer via yrkesvux och en deltagargrupp från folkhögskolan. På så sätt kan en totalt större gruppstorlek nås och underlag för utbildningen. Gemensam utbildning kan även vara en utbildning i ena partens regi, där den andra parten gör inspel med spetskompetens. Detta kräver klagörande av spelregler kring dubbla huvudmannaskap, samordning av scheman, och intyg. Det kan även vara gemensamma yrkesutbildningar i samarbete på flera folkhögskolor, likt de samarbeten kommunerna har med varandra. Folkhögskolan har ofta eller kan snabbt arbeta upp kontaktnät med

näringsliv och andra intressenter och möter även deltagare som kan vara en rekryteringsbas för yrkesvux.

5.3 Strategisk planering

För att samordna folkhögskolor och yrkesvux krävs att folkhögskolorna ingår i den regionala strategin för kompetensförsörjning. Det är viktigt att folkhögskolan kan samordnas så att den kan representeras av en representant gentemot regionala eller delregionala grupper. Folkhögskolornas medverkan i den regionala kompetensförsörjningsplaneringen innebär också en ökad kunskapsinhämtning om respektive utbildningsformer.

5.3.1 Gemensam utbildningsplanering

Folkhögskola och yrkesvux behöver information om olika utbildningar hos respektive aktör. Det krävs en struktur för ökad gemensam utbildningsplanering där utbildningarna ställs bredvid varandra dels resurs- och planeringsmässigt och dels eventuellt operativt så att de kan haka i varandra.

Vid nya yrkesutbildningar som möter arbetsmarknadens behov kan samarbeten ske i ansökningar och/eller med arbetsgivare, tex fastighetskötare utbildningen.

SYV-nätverk är även en viktig del i utbildningsplaneringen.

5.3.2 Forum för beslutsfattare

Det är tydligt att möten mellan aktörerna behövs. Det krävs för att få en bättre kunskapsspridning men även som underlag och ingång till samarbeten. Det kan ske som regional konferens, delregionala möten och/eller folkhögskolerepresentation i Samrådsgruppen regionalt yrkesvux. En tätare samverkan behöver ha en tydlig start och förstudieskribenten föreslår därför en regional konferens där vidare struktur planeras och beslutas.

Som ett omedelbart resultat av denna förstudie har Region Skåne, Skånes kommuner och Skånes folkhögskolor i samverkan bestämt att anordna en gemensam sådan regional konferens 22 oktober 2021. Till konferensen inbjuds företrädare för samtliga Skånes kommuner och alla folkhögskolor i Skåne. Denna förstudie och den gemensamma konferensen kommer förhoppningsvis vara startpunkten för ett fördjupat samarbete mellan Skånes folkhögskolor och kommunerna i Skåne de kommande åren.

Bilaga 1: Skånes 18 folkhögskolor

Källa: Skånes folkhögskolor i samverkan (2021) *Årsberättelse Skånes folkhögskolor 2020*.

Referenser

- Skånes folkhögskolor i samverkan (2021) *Årsberättelse Skånes folkhögskolor 2020*. Hämtad från <http://www.skanesfolkhogskolor.se/static/files/19/ab2020-slutversion-14-april-kl-16-00.pdf>
- Region Skåne (2016). *KoSS-Presentation*. Hämtad från <https://utveckling.skane.se/siteassets/naringsliv/dokument/koss-presentation.pdf?highlight=koss>

Intervjuer

- Airaskorpi, Henriikka, Verksamhetschef vuxenutbildningen Helsingborgs stad
- Appelskog, Anneli, rektor Sundsgården folkhögskola
- Bruzelius, Preben, Verksamhetschef/Skolchef på Kristianstads kommun
- Claesson, Håkan, Koordinator Strategisk utveckling Vuxenutbildningen Helsingborgs stad
- Hallin, Truls, Enhetschef Malmö stad
- Hallin Veres, Mattias, Utbildningsledare Eslövs folkhögskola
- Hector, Joakim, Rektor Glimåkra folkhögskola
- Hedkvist, Tobias, Näringslivsutvecklare Region Skåne
- Hügard, Andreas, Utbildningskoordinator Östra Göinge kommun
- Jarlsborg, Julia, Studie- och yrkesvägledare Trelleborgs kommun
- Johansson, Roger, Rektor Fridhems folkhögskola
- Kronholm, Camilla, Rektor Yrkesvux och Yrkeshögskolan Trelleborgs kommun
- Lunderup, Kristina, Biträdande rektor Furuboda folkhögskola
- Nilsson, Jan, Processledare Skånes Kommuner
- Nilsson, Linda, Rektor Österlens folkhögskola
- Nordqvist, Janet, Rektor SFI Malmö stad
- Malmstedt, Tommy, Enhetschef, Malmö Stad
- Myrius, Anna, Studie- och yrkesvägledare Malmö Stad
- Olofsson, Berne, Enhetschef Kristianstads kommun
- Petersson, Kristina, Skolchef Sjöbo Utbildningscentrum
- Ramström, Krister, rektor, Albins folkhögskola
- Ringborn, Magnus, Utbildningsledare Eslövs folkhögskola
- Strandberg, Marie, Rektor Kristianstads kommun
- Svensson, Jonas, Utbildningschef Vuxenutbildning Malmö stad
- Tosic Göransson, Zara, Förvaltningschef Trelleborgs kommun
- Winqvist, Lisa, Projektledare Eslövs folkhögskola

Möten med rektorsnätverk

SÖSK, rektorerna i kommunerna i sydöstra Skåne, Ystad, Simrishamn,
Sjöbo, Tomelilla och Skurup

Familjen Helsingborg, rektorerna i kommunerna i nordvästra Skåne, Bjuv,
Båstad, Helsingborg, Höganäs, Klippan, Landskrona, Svalöv, Perstorp,
Åstorp, Ängelholm och Örkelljunga

Konferenser

Skolverkets dialogforum om yrkesvux

Arbetslivs-, bransch- och yrkesingångar inom Sfi och SVA

Yrkesutbildningar på folkhögskola